

for en kort Bemærkning, og skal derfor ikke opholde Tinget længere. Jeg tror nok, de ude i Folket kunne forstaa den Afstemning, her foregaar om, hvorvidt vi skulle lade denne Understøttelse til vore Højskoler gaa over til et Raad, hvori vi paa Forhaand ere i Mindretal. Det tror jeg rigtig godt, de kunne forstaa. Men det ærede Medlem skal en anden Gang skaffe sig bedre Informatorer, for ellers kommer han til at gaa galt i Byen.

Berg: Om det sidst debatterede Spørgsmaal skal jeg ikke udtale mig — jeg holder mig der til min ærede Ordfører (Gjelzer) — men jeg vil gerne sige et Par Ord om Ændringsforslagene under Nr. 1, 2, 3 og 5. Nr. 1 lyder jo paa: „Skoleaaret regnet til 8 Maaneder“, og det er Meningen derved at faa de 10 Marslever, som betyder 10 Elever gennemsnitlig i 12 Maaneder, nedsat til $6\frac{2}{3}$ Marslever. Jeg havde troet, at denne Lovs egentlige Hensigt skulde være at højne noget det saakaldte Højskolevæsen og styrke pekuniært noget de Skoler, der have gjort et betydeligt Arbejde i Folkehøjskolens Tjeneste under trange Raar. Jeg frygter for, at de Ændringer, de Herrer have foreslaaet, ville komme til at gaa i modsat Retning. De ville udstykke og sprede denne Virksomhed og derved overhovedet vanskeliggøre noget samlet dygtigt Arbejde for den konfirmerede Ungdom. Nu indvende de i Tal, at der er mangfoldige af vore Skoler, der ikke have 10 Marslever. Jeg beklager, hvis det er saa, men kunde de ikke faa ændre det derhen, at de Skoler, der kun ere i Gang om Vinteren, havde et lavere Tal end de Skoler, der vare i Gang baade Sommer og Vinter? Dernæst spørger jeg, om de ikke kunde tage en midlertidig Bestemmelse, der kunde sikre de nu bestaaende mindre Skoler mod at miste den Understøttelse, de hidtil have haft, saaledes at den kunde ydes dem uden for denne Lov. Det vilde være noget andet end at gøre til almindelig Regel, at Lovens Bestemmelser kom til at gælde Skoler, der kun havde $6\frac{2}{3}$ Elev i 12 Maaneder Aaret igennem. Jeg skal ikke udtale mig videre om det. Lovforslaget er oprindelig affattet af mig i Konference med det ærede Medlem for Tisted Amts 4de Valgtres (C. Ravn) og med ham som Medforslagsstiller, men det har aldrig været min Hensigt at mene, at den eller hin Mand, der kunde skaffe $6\frac{2}{3}$ Menneſte om sig, og som saa havde Mod til at kalde sig Højskoleforstander, skulde have Rettighederne efter denne Lov. Jeg havde rigtignok ment noget andet. Man gif, mener jeg, meget langt ned, da

man fatte 10 Marslever; thi man maa vel huske paa, at en Aargangs Ungdom tæller 36,000 Menneſter, og tager man Købstæderne bort som dem, der sende faa til Skolerne, er det dog 26,000. Dersom de dele det i Smaaskoler, selv om de kalde det Folkehøjskoler, altsaa Fortættelses-skoler for Gaardmændsbørn fra et Sogn, paa 6 Menneſter, saa vil det tage sig noget behynderligt ud alligevel, naar vi skulle give en organisatorisk Lov. Jeg har mine Betæneligheder ved disse Ændringer, og det undrer mig for øvrigt ogsaa, at man nu efter den Kamp, der førtes med det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgtres (Bjørnbaek) om 17 og 18 Mars Alderen, nu er gaaet ned til 16. Det skal jeg dog heller ikke indlade mig videre paa. Jeg nævner blot nogle Enkeltheder. Skulde jeg gaa dybere ind paa hele min Betragtning af dette Spørgsmaal, og hvad den organisatoriske Lov skulde betyde, vilde det blive for udførligt ved denne ligesom forbigaende Forhandling. Jeg skal bemærke med Hensyn til Ændringsforslag 3, at saaledes behøver det aabenbart ikke at staa; thi de Anstalter, der ikke falde ind under denne organisatoriske Lov, kunne selvfølgelig faa en midlertidig Understøttelse paa Finansloven, uden at det behøver at staa i Loven. Man binder ikke den fri Bevilling gennem Finansloven ved at tage en organisatorisk Lov for andre Forhold end dem, der bliver Tale om her, og jeg vilde finde det meget naturligt, om man her sagde: Der gives Skoler, som have kostet paa Bygninger og deslige, de ligge i spredte Egne, lad dem midlertidig faa en Understøttelse; men vi kunne ikke gaa ind paa i en organisatorisk Lov at fremhjælpe i ubegrænset Antal, f. Eks. i gode Egne, Smaahøjskoler paa $6\frac{2}{3}$ Elev til 1,000 Kr. aarlig Understøttelse. Det kunne vi ikke gaa ind paa. Saa maa vi snarere sige: Begræns dog de mindre Skoler til tyndere befolkede Egne eller begræns Antallet til et vist Antal i Amtene! Men Bykke paa Rejsen, siger jeg, til det Lovforslag! Kunne de faa det frem — og det maa de jo kunne, antager jeg — saa er det jo ikke saa væsentligt afgørende, uagtet jeg tror nok, at de kommende Folketingsfinansudvalg ville faa ondt at gøre med disse Smaaskoler paa $6\frac{2}{3}$ Personer, som dukke op efter denne Lov. 3 Ændringsforslag 5 staar, at efter Ordet „Landsbrugsskoler“ skal indstykkes „Havebrugsskoler, Haandværker-skoler og lignende“. Jeg tror ikke, at der behøver at staa Havebrugsskoler. Saa kunde der ogsaa staa Mejeriskoler og deslige. Vi have jo under hele Forhandlingen om denne Sag forstaaet Landsbrugsskoler saaledes, at det kunde være en Gren